

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1709. usque ad annum 1714

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1782

VD18 90119266

§. 13. Josephi Mariæ Tomasii Cardinalis obitus, ejusque præclare gesta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67615](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67615)

Hispaniarum Regis, pariter sine titulo. *Sæc. XVIII.*
 III. Melchior de Polignac Rotæ Romanæ Auditor a Ludovico Galliarum, *A. C. 1713.*
 & Jacobo III. Angliæ Regibus nominatus Cardinalis Diaconus. IV. Benedictus Erba Odescalcus Mediolanensis Archiepiscopus Presbyter Cardinalis tit. SS. Nerei & Achillei.

§. XIII.

Ven. Josephi Mariæ Tomasii Cardinalis obitus.

Horum inaugurationem maturabat Pontifex, eoquod intra paucos Menses ex Purpuratis plures decessissent, & quidem hoc anno die prima Januarii obiit Joseph Maria Thomasius Panormitanus. Hic Parentibus vitæ sanctimonia, generisque nobilitate inclytis natus cum lacte materno pietatem, amorem erga pauperes, liberalitatemque hausit, jussuque Ducissæ Matris suæ infans adhuc ab ubere Nutricis pendens, elemosynam egenis largitus est. Prima, quæ protulit verba, charitatem in Deum, & odium in peccatum testabantur, & unacum Matre ad Palmanæ Ecclesiæ fabricam lateres & cæmenta teneris suis humeris portabat, nilque magis ei familiare erat, quam pauperum pedes abluere, *Orat. Consist. Clem. XI. pag 83. Hist. Pontif. t. 2. p. 223.*
Hist. Eccles. Tom. LXVIII. Mm eis

Sæc. XVIII. eis ad mensam fervire, assiduis vacare
A. C. 1713 precibus, aliisque pietatis exercita-
 tionibus. Erat inter fratres suos nato
 major, spretis tamen paternæ Domus
 divitiis, & honoribus, ut in Congre-
 gatione Canonorum Regularium Thea-
 tinorum reciperetur, lacrimis a suis
 piissimis Genitoribus impetravit. An-
 num agebat ætatis decimum septimum,
 dum Panormi die vigesima quinta Mar-
 tii hoc Institutum professus, humilitate,
 abstinencia, carnis maceratione, &
 orationis sublimitate non jam tyro,
 sed vitæ Asceticæ Magister audiebat:
 raro, & tum nonnisi depresso ad ter-
 ram capite domo exibat, ac solitudi-
 nis amans, non paucos dies jejuniis,
 integras noctes nuda humo cubans in-
 somnes sacrarum meditationum vigi-
 liis traducebat: vestes magis detritas
 quærebat, atque a pecuniis velut a
 peste abhorrens, in sola humilitate &
 paupertate divitias suas reponebat:
 eapropter in communi mensa infimum
 inter suos sodales locum plerumque
 occupabat, & cibum potumque absynthio
 condiebat, ab omni ambitione adeo
 alienus, ut digniora Instituti sui offi-
 cia, nec non Episcopalis Examinatoris,
 & Rituum Congregationis munus sibi
 ab Innocentio XII. ultra oblatum con-
 stanter recusaret, & quamvis Superio-
 rum

Sæc. XVIII.
A. C. 1713.

rum jussu sacris Ordinibus initiatus esset, nunquam tamen Confessionibus excipiendis admoveri voluit, tremendi ministerii sese indignum prorsusque ignarum reputans. In tanta vitæ austeritate, ingenium tamen suum avidissime excoluit, omneque tempus a sacris meditationibus vacuum literarum studiis dicavit: Philosophicis & Theologicis scientiis sacrarumque literarum cognitione apprime excultus, Romæ in cænobio suo sancti Sylvestri Græcas, hebraicasque literas profunda cognitione consequebatur. His subsidiis fretus, in pervestigandis sacræ antiquitatis monumentis dudum inter pulveres sepultis totus fuit, pluresque libros Christiana eruditione refertissimos conscripsit, in quibus tamen maluit ipse sapiens, ac utilis esse, quam videri, a doctissimo etiam Pontifice Benedicto XIV. ob raram sanctitatem, eximiamque eruditionem multis encomiis celebratus. Jussus a Clemente XI. Congregationibus adesse S. Officii, Rituum & Indulgentiarum, paruit, sed nonnisi coactus, Pontificis imperio: ubi vero eum idem Pontifex Purpuratorum Collegio adscribere constituerat, recusabat palam, ac humillimis ad Papam literis rogabat, ne invitum cogeret; sibi enim persuasissimum esse, humilem

M m 2

mitem

Sæc. XVIII.

A. C. 1713

milem Religiosi statum cum magnifico, ac superbo fastu componi haud posse, seque ab Innocentio XI. literas obtinuisse, quibus cunctas Ecclesiæ dignitates & honorifica officia respuere, sibi indultum esset: cum autem ipsemet ceteris ardentius Clementem Papam ad acceptandum supremi Pontificatus honorem objecto Religionis metu impulisset, hinc Pontifex eodem usus argumento, misso ad eum Ferrario Cardinale reposuit, nec ipsum sine gravissimi criminis labe Cardinalitiam dignitatem posse recusare: Præcepit igitur Thomasio, ut eam acceptaret, collatoque Titulo S. Sylvestri eum Congregationibus etiam S. Officii, Concilii Tridentini, Episcoporum & Regularium adscripsit. Nec tamen propterea Thomasius a pristino vitæ rigore quam remisit, sed in angusta sua cella permanens, duntaxat, ut obtentæ dignitatis decori consuleret, domum Titulari suæ Ecclesiæ vicinam conduxit, eundemque lectulum tribus asseribus & culcitra prorsus lacera constantem illuc invexit, titulumque *Eminentissimi* maxime abhorruit, insignia, vestesque Cardinalitias invitus ac mærens detulit. Ad mediæ noctis horam quotidie evigilans, piis meditationibus incumbebat, ut ad rem Divinam summo

man

mane peragendam dignius accederet: Sæc. XVIII.
A. C. 1713.
 quotidie etiam Divino Officio in sua
 Titulari Ecclesia interfuit, ac non raro
 in suo cubiculo intempesta nocte aut
 orare aut flagris corpus suum affligere
 audiebatur. Assignabat eidem Ponti-
 fex annuam mille scutatorum pensio-
 nem, quas tamen pecunias ipse po-
 tissimam partem in pauperes erogavit,
 corruptos quoque populi Romani mo-
 res ægerrime ferens, summo Pontifici
 typum edicti proposuit, quo universalis
 morum correctio inveni posset, ipse e-
 tiam crebris, fervidisque sermonibus
 ad populum habitis, vitæ licentiam
 refrænare, & pueros Christianæ fidei
 rudimentis imbuere studuit.

Tot austeritatibus, laboribusque
 fractæ vires instantem mortis horam
 præsagiebant Thomasio, qui etiam in
 subterranea suæ Ecclesiæ crypta sepul-
 crum sibi elegit, ac cuidam lateri cocto
 hanc sepulcralem inscriptionem in-
 scripsit: *I. M. Presb. Card. Tit. Equitii*,
 sine cognomine, sine temporis nota.
 Titulum adjecit Equitii, quod nomen
 erat illius, qui antiquus fuerat illius
 fundi Dominus, nec addidit nomen sui
 tituli, ne sancti Sylvestri & Martini
 nomina pedibus conterrentur: Erat
 quidem tum minus firma valetudine,
 nemo tamen proxime instantem suspi-
 caba-

Sæc. XVIII. cabatur mortem; solus vero Thomasius
 A. C. 1713. sæpe haudque obscuris verbis se brevi
 vivis excessurum prænuntiabat, cum-
 que Cardinalis Fabronius, Congrega-
 tionis suæ Præpositus, ejusque Con-
 fratres, necnon ipsius Medicus pro more
 ad Natalitia festa Thomasio prospere
 quæque auspiciarentur, ipse singulis
 respondit, se nunquam libentiori ani-
 mo hæc omina excepisse, eo quod pau-
 cis post diebus moriturus esset. Hujus
 prælagii veritatem testabatur succes-
 sus; die enim vigesima quarta Decem-
 bris Thomasius ægrotare cæpit, divi-
 nis tamen officiis in Vaticana Ecclesia
 adhuc, febricitans licet, interfuit:
 postridie aucto morbo lectum petere a
 Medico jussus, non paruit, nisi prius
 rei sacræ in suo Sacello adfuisset: Hic
 primus vitæ suæ sacerdotalis dies fuit,
 quo incruentum hoc Sacrificium ipse
 met non obtulisset. Duobus sequenti-
 bus diebus Pulmonum inflammatione
 gravius laborabat, summo tamen mane
 e lectulo surgens, deliquiisque diffluens,
 Rei sacræ adstitit: Sparso conclamatione
 salutis rumore Cardinales, alique
 quamplurimi ad eum invisendum ac-
 currebant, & Pontifex, cum ipsemet
 adversa valetudine detentus, ægrotan-
 tem convenire haud posset, Hanniba-
 lem Cardinalem, & Alexandrum Al-
 banum,

banum Nepotes suos ad eum decrevit, Sæc. XVIII.
 ut Pontificio nomine Apostolicam bene- A. C. 1713.
 dictionem eidem impertirentur, cuncta-
 que charitatis officia morituro exhibe-
 rent, qua accepta Thomasius suos fa-
 miliares Pontificis liberalitati commen-
 dans, hæredem scripsit Collegium de
 propaganda fide, cetera vero bona sua
 Titulari Ecclesiæ suæ, pauperibus,
 aliisque locis piis reliquit, ne obulo
 quidem suis Propinquis assignato. De-
 mum postrema anni die Eucharistico
 epulo avidissime expetito, necnon sacro
 oleo munitus, in eadem sanctitate, in
 qua adolevit & vixit, die prima Januarii
 obiit anno ætatis suæ sexagesimo tertio:
 Tumulatus est in sua Ecclesia in eodem
 sepulcro, & inscriptione, quam ipse
 sibi fecerat; cum autem ejus divitias
 ac patrimonium jam dudum pauperum
 manus in cælos deportassent, jussu Cle-
 mentis XI. iusta funebria expensis Ca-
 meræ Apostolicæ peracta sunt: Cada-
 ver ejus Pontificis jussu a chirurgis
 seccabatur, ubi vero denudatum fuit,
 ut ejus castimonia etiam post mortem
 patefieret, oculos, quasi vim patere-
 tur, aperuisse, eosdemque, dum vesti-
 bus tegebatur, clausisse, idque toties,
 quoties chirurgus nudo corpori manus
 admovebat, contigisse ferunt. Jam
 publico Ecclesiæ judicio relatus fuit

Mm 4

Tho-

Sæc. XVIII. Thomafius inter Venerabiles Dei Ser-
 A. C. 1713. vos, ac de ejus Beatificatione adhuc
 consulitur, ipseque Benedictus XIV. dum adhuc fidei Promotorem ageret, Cauffæ commissionem de ejus Beatificatione signabat. Clemens vero Papa die trigesima Januarii habito Purpuratorum Senatu dignissimi hujus Cardinalis mortem deplorans, ajebat: *Ne dissimulare possumus, ceteris acerbiorem Nobis accidisse novissimam omnium, quam fecimus, eximii ac piissimi Viri Cardinalis Thomasi jacturam; moleste siquidem sentimus, nimia celeritate Nobis ereptum fuisse verum exemplar sanctioris veteris disciplinae, quod in ejus moribus, & Doctrina suspiciebamus.*

§. XIV.

Hujus Cardinalis opera.

Erat hic Cardinalis ingenio acutus, memoria felix, in omnigena eruditione profundus, adeo abjecte tamen de seipso sentiebat, omnemque scientiæ laudem abhorrebat, ut fere nunquam in quacumque quæstione suam proferret sententiam, sed duntaxat fontes aperiret, & dicta Patrum, unde quæstio dirimeretur, ostenderet, ac fere nunquam suo, sed alieno *M. Carii Presbyteri Theologi* nomine libros ederet.